
MAGYAR MUSA.

Költ Bétsben 16. Aprilisben. 1788.

Költ Csalló-közben 23-dik Fēbr. 1788.

*A' Régiek Arany kertye, melyben a' Csiliz Töltése,
a' Duna árjával, öfzve-szóllalkozván, szomorú
ki-menetellel válnak-el edgymájjól.*

A' mint Magyar ország Napnyugótra hajlik,
'Ott foj-bé a' Duna, 's gyakran árod, zajlik.
Tsak közel a' határ széléhez, két ágra
Hafittya fojását, edgyik megy a' Vágra,
Mellyet Vág - Dunának ez okon neveztek,
A' kik e' nagy vizen fel 's alá eveztek.
Kerül Eszak-felé, 's hosszú útat tészen,
Mig a' kú fejével ismét edgyé lészen.
Málik ága szalad, dél-fe é febe'sen,
Hordozza habjait mely tekervényessen.
Itt-is edgynéhányszor szül szakadáfoka,
Mellyel szaporittya a' Dunák számokat.

T

Mind

Mind addig míg ismét ama Vág - Dunával
 Öfzve ölelkezik sebefs fojásával.
 Ezek edgy Szigetet, két kerületekben
 Formálnak mentekben öblös kebeleekben.
 Tíz mért-föld a' hofzfza, kettő szélefsége,
 Pofonynál kezdődik, 's Komáromnál vége.
 Eztet a' Régiek mondták Arany-kertnek,
 Igaz-is hogy akkor tartá magát nyertnek
 Minden, a' ki ebben Jofzágot birhatot,
 Vagy tsak 'fellérül is benne lakozhatott.
 Miért vólt Arany - kert ez? azon időben,
 Nem vizsgálom, 's nem-is véfzem azt kérdőben.
 Elég az: hogy már rég' gyanuságba estek
 Az emberek, kik itt Aranyot kerestek.
 E' fényes Titulúst, azért fel-tserélték
 Arany-kertet, Csaló-köznek keresztelték.
 Tán igazabban-is el-találták nevét
 A' Máiak, kik már gyakran iták levét.
 Mert fok-féle embert, meg-tsal ez fokképpen.
 Néha Kő-hidjai (a) el-merülnek éppen;
 'S nem tudván az útát fokszor az emberek
 Mellé hajtnak 's mingyárt ott fillyed szekerek. (b.)
 Mászfzor, a' nagy sárért, fokan panaszolnak.
 Hol minket, hol pedig másokat okolnak.
 Itt edgy Kotsi fíjjed, amott káromkodik

Két

(a.) A' Csaló köziek az ingoványos sáras vizeket által szokták követelni, hogy veszedelem nélkül utazhassanak; ezeket nevezik osztán Kő-hidaknak.

(b.) Ez gyakorta meg-esik, nevezetefsen, az ugy mondatott Megyeri Kő-hidban.

Két Béres , harmadik Törömbe (a.) kinlódik.
 Ezt látván fok útas , visszafá tér úttjáról,
 S vagy egészízen le-tesz menő-szándékáról,
 Vagy , mintsem ott veszfzen Lovainak feje,
 Oda tér dombosabb hól a' föld teteje.
 Itt Ürgék , Patkányok szállást nem tarthatnak,
 Még az emberek-is nagy bajjal lakhatnak.
 Mert midőn a Duna , meg-dagad , kinnyában
 Ki-okádja a' mit bé-vett valójában.
 Ki-önti líkokból nem tsak az Ürgéket,
 Mellyek itt kerestek szabad menedéket.
 De még a Nemesebb Teremtéseket-is,
 Ház-padta ugrottya az embereket-is.
 Mint ennek , Szap , Radvány , Kútsod , Fűfs , példája
 Csitsó , Néma , Keszi , Ekel , Megyerts tája,
 Mellyekben gyakorta az Árviz idején
 Ha át' hághatott az a' Töltés tetején :
 Sok Házak , a' mellyek viz háton épültek
 Öszve omladoztak ; 's a' földre le-dültek.
 Sok Kazalok szinte úszó-félben vóltak,
 Mellyek alatt néhól nyakig-is gázóltak.
 Sok faluk , mint ama Királyné , ugy ülték,
 A' vizek közt , és füz-fákon hegedültek.
 De szükség meg-tudni , hogy ez , tsak azóltá
 Illyen módon tsaló Csalló-köz mióltá
 Ezt a' Dana árja gyakran vesztegeti
 Szántását , vztését , úrtját temetgeti.
 Mellynek , az-is igaz , hogy elébe Sántzot
 Vetnek ; de azért tsak ugy járja a' tántzot,
 A' mint maga fujja — Most-is nem régibe ,

T 2

Hogy

(a.) Sáros időben , leg-veszedelmesebb helyek az
 útasoknak , ez a' Töröm az egész Csalló-közben.

Hogy nem fére a' Viz a' Duna keblibe,
 A' Csiliz Töltésen rajta üt mérgelsen,
 Zudulván ifzonyu habjai sebessen.
 A' Töltés azonban gyanuságban esék,
 Hogy ezek oldalát szorgossan keresék.
 Hogy ellenség, 's nem más, azt itélvén rólla
 Hozzá bátorsággal nyerfen ekképp szólla.

Töltés:

Meg állj *Hab!* mit akarasz? — —

Hab. — Várj! hadd köszöntselek,
 Tsunya délog ez: hogy még, meg-fe értelek,
 Már-is így rivalkodsz; be kis emberséget
 Tudsz! — — —

Töltés. Hallod! ne beszély illy betstelenséget,
 Hogy ne tudnék? hiszem Nemefsek közt lettem,
 Ennyire Nemefsi kéztől emeltettem:

A' Nemefsek tudnak, hidd-el! emberséget,
 Hogy keltyen fogadni idegen Vendéget?

Ő tölök tanultam, ezt a' bátorságot,
 Hogy szembe mindennek mondjak igafságot,
 'S hát miért veted ezt szememre? ugy tartom,
 Tudja ezt maga-is az én Csiliz partom. (a.)

De látom, hogy akarasz erőszakot tenni
 Rajtam, és keresztül a' szárazra menni,

A'

(a.) *Csaló-közi fojód viz ez a' Csiliz, melly annak edgy darab részét, a' déli Dunához foglallya, 's Csiliz köz nével tiszteli. Ennek a' Viznek belső, vagy is felőlünk-való partyán, szinte szinte a' torkáig mindenütt Töltés van huzva, és jobb részént az egész Csaló-közt általmozza a Duna árja ellen. Ez a' Töltés perrel itten most.*

' bizony meg-nem lesz! meg-fe gondold! mondom.

Hab.

Mit beszélsz most? hiszem e' leg-kisebb gondom.

án pálinkát ittál 's attól gözöl fejed (a.)

Vagy Kába tehenből szoptad sűrű tejed.

logy illy gorombául szembe szállasz velem;

Melyből, hogy Paraszt vagy, 's nem Nemes. **ugy**
vélem.

fert. a' Nemefseknek edgy fő emberségek

Ez, hogy bár valaki légyen ellenségek,

de még-is szemekben nyájjaftan szeretik,

Ámbár hátok megé ördöggel vitetik.

;) hát miért rivogatsz? — — —

Töltés. Az ég meg-botsáfsón

Közöttünk igazat mái napon lászon.

Leg botsáfs magad-is Árviz jó Barátom!

Ez úttal hibázni találtam, most látom.

ilyen a' gyarloság — — —

Hab. Minthogy meg-esméred,

Hibázáfsod, 's tőlem botsánattyát kéred,

én-is el-felejttem gorombaságodat,

Elöttem forgatván kérkedő rangodat.

Mert a' mik fokszor fok Nemefsen meg-esnek,

Mikor rajtok holmi Jofzágot keresnek.

Ha két, három Urat, 's többet edgyütt lenni,

Vagy más ember-~~ket~~ velek látnak menni.

Néha még távúrók elebbe izennek,

Bár folyyon a' dólga, némelly idegennek.

öt ha nints is bajok, még is ajton álnak,

Mint

(a.) *Más több Magyarok között, a' Csalló-kö-
zieknek gyakori kedvès izü italok szokott lenni
a' Pálinka.*

Mint tábornok őriző katonák Strásálnak.
 Mivel azt gyanytyák 's gondolják magokban,
 Hogy azok piszkálni fognak jószágokban.
 Execuziottól félvén protestálnak,
 Reszkező lábakon noha alig állnak.
 De még is olykor a' Nemes vér ereje,
 (Bár néha úgy alatt a' Legénynek helye.)
 Neki bátoritya, 's rájok mernek szólni,
 Még az Urakra-is, kik jöttek foglalni.
 Így Te is jó Töltés! látván ez habokat,
 Mellyek velem szedték edgy rendbe magokat.
 Nem tsuda az hogy ha meg-ijedtél tőlünk,
 Tán valamit mászfzor halhattál felőlünk.
 Annnyival-is inkább hogy Nemességeddel
 Kérkedél az elébb, és bátor sziveddel.
 Illy kétttségbe esett rivalkodásfodon,
 Nem lehet bámolni meg-szollitásfodon.
 Mert e' Nemességnék, lám ez jobb fegyvere,
 Ha protestálhat, bár reszkeksen az ere.

Töltés.

Nohát Jó Nap' Pajtás! — — —

Hab. Így kellett volna lám,

Az imént-is szólnod, hogy leg-elébb nyalám
 Oldaladat; ekképp minden Versengésnek
 Vége szakadt volna. 'S olly szép köszöntésnek
 Szives fogására, méltó és érdemes

Lettél volna (minthogy a' rangod-is Nemes.)
 Mellynek párja nintsen ez egész Világon,
 Talám — — —

Töltés

— 'S hát mi ujjság a' külső Országon?
 Igazé: hogy ottan, olly nagy emberséget

Tud

Tudnak, hogy szivefsen fognak illy Vendéget?
 Yallyon örvendezve tapsolta-ké néktek
 Mindenütt? és letté szabad menedéktek?
 Azt nehezen hiszem

Hab. Hald-meg! akár merre

Fordúltunk, találtunk illy Nemes emberre
 Mint magad, a' kik már régen jól esmértek,
 Bátran botsátottak, 's még Pafsuft se kértek.
 Maga Béts, Fő Város, még-is benne voltunk,
 Egynéhány Napokig, ott-is rostokoltunk.
 A' mi több: szobákba nyugodtunk, pihentünk,
 Még a' Püntzékbe-is szabadon le-mentünk.
 Hól, olly meg-jegyzésre méltó emberséget
 Tapasztaltunk; hogy ez el-fáradt Vendéget
 Nem-is maga lábán botsáták-el tölök,
 Hanem bőr Vedrekben hordták-ki belőlök.
 Posonyban, nem külömb szivefséggel fogtak,
 Bár a' Duna partom némellyek morogtak.
 Somorja kéz szállást adott jó fokáig,
 Bé-botsátott majd a' Város-piaztzáig.

Az után-is egész eddig, betsülettel
 Fogadtak mindenütt minket szeretettel.
 Már mostan Nagy-Megyert akarnok tisztelni,
 Alatta edgy kevés ideig fergelni.
 'S hozzád azért jöttünk, mert hallók felöled,
 Hogy oda békével botsátasz előled.
 Jer hát Pojtás, fogjunk kezet!

Töltés. — Te gonosz *Hab!*

Inkább lettél volna másutt örökre rab!
 Vesztél volna inkább a' Hegyek tetején!
 Vagy inkább nyelleyenel a' föld jó idején!
 Mint se szokott remélt a' Csalló-közbe hozz.

Hab.

